

# Matuszewski, Adam

---

"Studenci polscy na Politechnice Ryskiej w latach 1862-1918", T. 1: "Rys historyczny"; T. 2: "Album Academicum Polonorum", Arkadiusz Janicki, Gdańsk 2005 : [recenzja]

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 52/1, 257-258

---

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



autorki artykuł dotyczący, działającego w omawianym okresie w Łodzi, Towarzystwa „Kropla Mleka”; wspomnienia pielęgniarki – Marianny Matczak – z lat 1930–1939; sporządzony przez Tomasza Grygiela opis architektoniczny Szpitala Anny Marii. Część druga zawiera artykuły dotyczące powojennych dziejów tego szpitala. Znalazły się tu opracowania Janusza Kawiorskiego: *Szpital dla dzieci im. Anny Marii obecnie im. Dr Janusza Korczaka w Łodzi w latach 1905–1995*; Marii Gołębiowskiej: *Szkoły naukowe pediatrii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Łódzkiego*; opracowane przez tą autorkę biogramy *Kierowników I Kliniki Chorób Dzieci w latach 1953–1958*; artykuł Zofii Tomczyk: *O szpitalu im. Prof. Stanisława Popowskiego przy ul. Nowej 30/32*; a także osobiste wspomnienia Marii Gołębiowskiej: *Jak i dlaczego pokochałam pediatrię* i Janiny Łukasiewicz: *Ze wspomnień o pracownikach wczesnych lat powojennych Szpitala Anny Marii w Łodzi*. Książka zaopatrzona jest także w liczne ilustracje oraz *Indeks nazwisk*.

Arkadiusz Janicki: *Studenci polscy na Politechnice Ryskiej w latach 1862–1918*. T. 1. *Rys historyczny*; T. 2. *Album Academicum Polonorum*. Gdańsk 2005. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, T. 1. 318, nlb.1 s., bibliogr.; T. 2. 338 s.

Praca składa się z dwóch tomów. Tom pierwszy, zawierający ogólną charakterystykę studiów Polaków na Politechnice Ryskiej w omawianym okresie, został podzielony na pięć rozdziałów. W rozdziale pierwszym autor scharakteryzował status prowincji nadbałtyckich w Imperium Rosyjskim oraz omówił dzieje Politechniki Ryskiej i ściśle z nią związanej Szkoły Przygotowawczej – *Vorschule* od momentu powstania planów założenia tej uczelni do powołania na jej bazie Uniwersytetu Łotewskiego. Rozdział drugi informuje o warunkach przyjęcia na studia, toku nauki, wymaganych egzaminach, pracach koniecznych do wykonania dla ukończenia studiów z dyplomem, oraz omawia kwestie związane z prawami i obowiązkami studentów, nadzorem władz uczelni nad studentami i stosowanymi wobec nich karami. W rozdziale trzecim autor scharakteryzował możliwości zdobycia wyższego wykształcenia technicznego przez Polaków w Imperium Rosyjskim, wyjaśnił przyczyny napływu studentów polskich na Politechnikę Ryską oraz starał się określić liczbę Polaków studiujących w Rydze, ich stan społeczny, pochodzenie terytorialne, wyznanie, wybierane kierunki studiów, długość trwania nauki oraz liczbę studentów polskich, którzy ukończyli Politechnikę Ryską z dyplomem. W rozdziale czwartym autor omówił działalność legalnych i nielegalnych polskich organizacji studenckich w Rydze. W ostatnim rozdziale tomu pierwszego autor scharakteryzował życie codzienne studentów polskich. Omówił więc tu: warunki bytowe studentów polskich, ich udział w życiu miasta i kolonii polskiej w Rydze, spędzania przez nich czasu wolnego

oraz ich żarty i zabawy. Tom drugi pracy zawiera zestawienie tabelaryczne studentów polskich, studiujących w latach 1862–1918 w Politechnice Ryskiej. Przy każdym studencie, w odpowiednich rubrykach, podano jego: nazwisko i imię, daty życia, miejsce urodzenia, wyznanie, pochodzenie społeczne, miejsce poprzedniej nauki, wybrane przez niego wydziały na Politechnice Ryskiej, przynależność do organizacji studenckich oraz krótką notę biograficzną.

Wojciech J a w o r s k i : *Przemiany legalnego życia społecznego w Królestwie Polskim w latach 1864–1914*. Sosnowiec 2006, 446 s.

Praca opisuje przemiany legalnych, dobrowolnych organizacji społecznych, działających w latach 1864–1914 w Królestwie Polskim. Przedstawia: podstawy prawne ich legalizacji, chronologię i geografę powstania, charakterystykę społeczno-zawodową, wyznaniową i narodową ich założycieli oraz członków, liczebność i zasięg działania, udział poszczególnych grup społecznych w ich pracach, stosunek do nich władz państwowych.

Edward M a l a k : *Administrowanie w lotnictwie polskim 1926–1939 mieniem państwowym w warunkach postępu technicznego*. Toruń 2005 Adam Marszałek, 518 s., il.

Książka składa się z dwóch części. W pierwszej autor dokonał *Oceny położenia lotnictwa polskiego do zamachu majowego*, w drugiej zaś zanalizował *Wybrane cechy administracji publicznej jako władzy wykonawczej* i przedstawił *Uwarunkowania i charakterystykę administrowania mieniem w lotnictwie polskim 1926–1930*. Praca zaopatrzona jest także w liczne ilustracje przedstawiające modele ówczesnych polskich samolotów, kopie ważniejszych dokumentów oraz portrety zasłużonych dowódców, konstruktorów i pilotów.

Urszula P a s z k i e w i c z , Janusz S z y m a ń s k i : *Biblioteki polskie poza krajem w latach 1938–1948. Informator*. Opracowali: Urszula P a s z k i e w i c z , Janusz S z y m a ń s k i . Redaktor naukowy: Barbara B i e ń k o w s k a . Poznań 2005 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Departament Dziedzictwa Narodowego, 344, nlb. 7 s., 8 k.tabl.. + 2 mapy, sum. Druga karta tytułowa i *Wstęp* również w języku angielskim.

Informator zawiera spis bibliotek polonijnych uszeregowanych w kolejności alfabetycznej kontynentów, a w ich ramach w układzie alfabetycznym państw,